

VERANDERINGEN IN HET TOEZICHT OP FAMILIEBEWIND

Presentatie door Gilbert van der Mooren

Tijdens de Algemene Ledenvergadering d.d. 22 april 2017 sprak de heer Gilbert van der Mooren, directeur van SBB Zorginstellingen op uitnodiging van de Familievereniging Dicht-bij over alle actuele wijzigingen rondom het familiebewind.

Het toezicht vanuit de Rechtbank op curatoren, bewindvoerders en mentorschap is aangescherpt. Dit heeft gevolgen voor professionele bewindvoerdersorganisaties, maar vooral ook voor familieleden die de bewindvoering zelf voor hun verwant regelen, het zogenaamde familiebewind. In deze presentatie worden deze veranderingen op rij gezet.

Wat doet SBB Zorginstellingen?

SBB Zorginstellingen is een afkorting voor Stichting Beheer Bewonersgelden Zorginstellingen. SBB Zorginstellingen richt zich op budgetbeheer en bewindvoering voor cliënten in zorginstellingen waaronder Dichterbij en Pluryn. Momenteel zijn dat zo'n 2200 cliënten waarvoor SBB Zorginstellingen werkzaam is. Voor het merendeel van de Dichterbijbewoners is familie in beeld als bewindvoerder/curator. "Een klein deel heeft de bewindvoering aan ons uitbesteed. SBB Zorginstellingen zal bij u bekend zijn voor het beheer van het kas- en zakgeld. Als professionele bewindvoerdersorganisatie hebben wij ook te maken met strenger toezicht vanuit de kantonrechter. Dat betekent dat we ons ervan bewust zijn dat u als familiebewindvoerder staat voor een hele klus. We kunnen daarbij adviseren en faciliteren, maar in de uitvoering staan we op de achtergrond", aldus Gilbert van der Mooren.

De veranderingen

De veranderingen hebben betrekking op financiële aspecten en hangen samen met de inhoudelijke visie die de Rechtbank heeft op bewindvoering en familiebewind in het bijzonder. In de loop van de tijd zijn in die visie de eisen aan bewindvoerders strenger geworden. Dat heeft alles te maken met schrijnende gevallen uit het verleden waarin bewindvoerders vanuit hun positie misbruik maakten van de financiële middelen van de ander. Gilbert van der Mooren: "En ook al deed de meerderheid van de bewindvoerders het wel keurig, elk geval van misbruik moet natuurlijk altijd voorkomen worden. De rechtbank heeft dus duidelijk ingezet op controle."

Samengevat komen de eisen van de Rechtbank neer op:

- een maximaal te declareren bedrag voor de kosten als bewindvoerder, curator en mentor op de rekening & verantwoording. Voor 2017 is dat maximaal € 599,30 voor bewindvoering, en € 599,30 voor mentorschap (na overleg van een mentorplan) en € 1078,70 bij curatorschap. Deze kosten komen ten laste van de cliënt;
- een voorafgaande jaarlijkse machtiging voor de jaarvergoeding, al zijn hierin wel procedurele verschillen tussen de rechtbanken onderling. Sommige rechtbanken vinden het niet nodig om de machtiging vooraf te ontvangen, andere weer wel;
- de familiebewindvoerder is voor de Rechtbank het aanspreekpunt en eindverantwoordelijk. Hij of zij zal zich moeten verantwoorden, en niet de organisatie die de administratie verzorgt (SBB in dit geval);
- het toetsingskader voor familiebewind is dezelfde als die voor professionele bewindvoerdersorganisaties.

"De rechter gaat niet meer akkoord met het antwoord 'dat heeft SBB Zorginstellingen zo geregeld'. U voert zelf de regie en bent eindverantwoordelijk. Van de Rechtbank mogen we u faciliteren met jaarcijfers en maandelijkse financiële overzichten. Verder hebben we een vraagbaakfunctie en

natuurlijk het beheer van kas- en zakgeld. Het opstellen en indienen van de begroting en de rekening en verantwoording zijn voor de kantonrechter belangrijke ijkpunten. U weet inmiddels al dat u daar zelf mee aan de slag moet, maar u heeft ongetwijfeld te maken met gewijzigde papieren en eisen.”

Aandachtspunten

Gilbert van der Mooren benoemde daarnaast enkele aandachtspunten voor familiebewindvoerders. “U dient zelf de machtiging voor de jaarvergoeding van de kosten als bewindvoerder aan te vragen. Het formulier daartoe is beschikbaar via de site www.SBBzorg.nl. De Rechtbank zal u daar niet (of niet altijd) opmerkzaam op maken omdat die veronderstelt dat u als bewindvoerder de wet kent. Waarschijnlijk gaat de procedure voor de machtiging in de toekomst veranderen en wordt er een omslag gemaakt naar een machtiging voor onbepaalde tijd. Dat zal in ieder geval al wat administratieve rompslomp schelen. Verder valt het ons op dat er tussen de rechtbanken nogal wat verschillen zijn. Er is nog geen sprake van een uniforme werkwijze. De Rechtbank Oost-Brabant werkt inmiddels als het landelijke kwaliteitsbureau. Dat betekent dat de werkwijze daar waarschijnlijk op onderdelen leidend wordt voor de rest van het land.

Volgende aandachtspunt is het belang om een duidelijke splitsing te maken tussen kosten die u maakt uit hoofde van het bewindvoerschap en kosten die u maakt in het kader van familiebezoek”, aldus Gilbert van der Mooren.

SBB-zorginstellingen is zich bewust van het feit dat de hele regelgeving het ingewikkelder maakt voor de bewindvoerder. “De vragen van de rechter zijn strakker, de controle strikter. U zult dat allemaal zo hebben ervaren. Daarom proberen we de elementen van onze dienstverlening zoveel mogelijk aan te passen op de eisen van de Rechtbank. Tussen de drie rechtbanken (Gelderland, Oost-Brabant en Limburg) is er echter sprake van verschil in werkwijze. In een aantal gevallen zien we ook achterstand, waardoor zaken bij de Rechtbank langer blijven liggen. Ook de Rechtbank zelf worstelt met de strengere controles en de toename in het aantal bewindvoeringen. In de toekomst hopen we onze formulieren zo te hebben ontworpen dat u voor de jaarlijkse rekening en verantwoording vergelijkbare posten tegenkomt.”

Voorts merkte de heer van der Mooren op dat hij ziet dat de administratieve last die rust op de schouders van familiebewindvoerders toeneemt. Denk aan de belastingaangifte en het beheer van de spaarrekening. “Vroeger namen we dat nog mee, maar de Rechtbank keurt dat niet meer goed. Belastingaangifte moet u dus zelf doen. U kunt het natuurlijk uitbesteden aan SBB- zorginstellingen, maar de keerzijde daarvan is dat het uw familielid meer geld kost. We vragen daarvoor € 50,-. Ook het beheer van de spaarrekening zal in de toekomst volledig bij de bewindvoerder komen te liggen.”

Samengevat gaat het om 11 punten waar u als familiebewindvoerder mee te maken heeft:

1. Intakedocumenten (boedelbeschrijving en schuldeninventarisatie)
2. Beheer van de beheerrekening en leefgeldrekening
3. Budgetplan en begroting
4. Borgen inkomsten
5. Bewaken uitgaven
6. Betalingsregelingen treffen
7. Verzekeringen
8. Voeren van de administratie
9. Beheer vermogen
10. Rekening en verantwoording
11. Aangifte Inkomstenbelasting

Gilbert van der Mooren: “De beheerrekening staat formeel op uw naam maar u hebt SBB Zorginstellingen gemachtigd voor beheer inkomsten en uitgaven. Voorts kunnen we u adviseren en faciliteren door middel van financiële overzichten en het aanvragen van uitkeringen e.d. Geleidelijk aan zult u -naar de wens van de Rechtbank- steeds meer zelf moeten doen.”

Tot slot

“In het algemeen stel ik dat betrokkenheid vanuit familiebewind een goed gegeven is. Onze professionals kunnen het ook, maar u staat vele malen dichterbij uw verwant. Wordt het u teveel, dan adviseer ik eerst om in eigen kring iemand te benaderen die deze taak van u over zou kunnen nemen. Lukt dat niet dan is SBB Zorginstellingen graag bereid het volledige bewind over uw verwant over te nemen. Dat doen we dan uiteraard in nauw overleg met u zodat u goed betrokken blijft. Ik dank u voor uw aandacht en belangstelling.”

Vragen en antwoorden

U liet een beschikking van de Rechtbank zien. Ik herken deze beschikking niet. Zelf heb ik een andere. Waarschijnlijk heeft u dan nog een oude beschikking. Doorgaans wordt de beschikking éénmalig en dus levenslang afgegeven. Tussentijdse wijzigingen van de regels worden door de rechter bekend verondersteld. Het is natuurlijk wel jammer dat de Rechtbank daarover niet communiceert. Wanneer er een andere bewindvoerder in beeld komt, wordt de beschikking uiteraard wel veranderd. U dient dan de procedure door te lopen en vervolgens ontvangt u een nieuwe beschikking.

Ik heb een brief ontvangen van SBB Zorginstellingen over de machtiging voor de jaarbeloning voor het mentorschap en bewindvoering. Omdat ik mentor en bewindvoerder ben, heb ik beide bedragen (€ 599,30) opgevoerd. Toch heb ik niet die toekenning gekregen. Hoe kan dat dan?

Wanneer iemand zowel mentor als bewindvoerder is, wordt kennelijk de jaarvergoeding van curatorschap toegekend. En dat is inderdaad minder dan twee keer € 599,30, maar maximaal € 1078,70. Uitgesplitst is dat bedrag als volgt opgebouwd € 599,30 als vergoeding voor de bewindvoering en € 479,40 voor het mentorschap.

Is het mogelijk om de kosten die je als familielid maakt (in het kader van mentor- of bewindvoerschap) tussentijds op te voeren? Ook als je dan het maximaal te declareren bedrag overschrijdt? Deze vraag komt voort uit het feit dat onze verwant ziek is geworden en in het ziekenhuis terecht is gekomen. Voor haar welbevinden zijn we zoveel mogelijk keren op ziekenbezoek geweest. Dat heeft ons veel tijd en energie gekost. Dat hadden we er allemaal voor over. Maar de reiskosten liepen ook enorm op.

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk om het bedrag te verhogen. U zult dat goed moeten beargumenteren en het is slim om dit tijdig met de kantonrechter/griffie te communiceren. Leg de zaak aan hen voor en maak duidelijk dat het ziekenbezoek niet vergelijkbaar is met regulier familiecontact. Declareert u achteraf, dan hebt u geen zekerheid hierover. Natuurlijk kunt u zo iets niet voorzien op het moment dat u een begroting opstelt. Dit valt dus echt onder de categorie ‘uitzonderlijke omstandigheden’.

Tip vanuit de zaal: Ik had een soortgelijke vraag. In overleg met de Rechtbank kon ik de kosten opvoeren onder de post ‘reiskosten’, maar het is natuurlijk wel van belang dat je dit kunt uitleggen, kunt aantonen en vervolgens afstemt.

Tip vanuit de zaal: Als je het bericht krijgt “ik weet hierop geen antwoord”, vraag dan altijd door naar wie dan wel het antwoord hierop kan geven.

Op welke post komen de kosten die ik maak als wettelijk vertegenwoordiger?

Die komen op post 538. Een nieuwe broek voor de verwant, een uitje naar de film, of de kilometerkosten voor een regulier familiebezoek (reiskosten) komen op een andere post te staan.

Wat zijn de kosten als ik bewindvoering onderbreng bij SBB Zorginstellingen?

Dan betaalt u (of eigenlijk uw verwant) € 1.103,80 per jaar. Dat is inclusief de belastingaangifte. U kunt ook alleen de belastingaangifte uitbesteden. Dan betaalt u € 50,00 daarvoor.

Tip vanuit de zaal: De gezamenlijke rechtbanken hebben een eigen site, www.rechtspraak.nl. Op deze site staat een duidelijke handleiding met rechten en plichten voor de familiebewindvoerder (<https://www.rechtspraak.nl/Uw-Situatie/Onderwerpen/Bewind/Paginas/Informatie-voor-de-bewindvoerder.aspx>.)

Is het mogelijk dat SBB Zorginstellingen twee verschillende kostenposten opstelt, één voor mentorschap en één voor bewindvoering?

Volgens mij is die er al: 538 voor familiebewindvoerder en -curator en 545 voor mentorschap.

Kunt u inzage geven in de posten en **wat, waar** kan worden ondergebracht?

Ik heb geen overzicht van de posten bij de hand. U kunt bij twijfel navraag doen bij de medewerker.

Is het mogelijk dat de posten die de Rechtbank hanteert dezelfde zijn als de posten op het formulier bij SBB Zorginstellingen?

Ja, daar werken we wel naar toe. Maar de Rechtbank is ook aan het schuiven met de posten en de indeling. We blijven dus met hen in gesprek.

SBB Zorginstellingen is telefonisch slecht bereikbaar. Als ik tussen 9.00-11.00 bel lukt het me heel vaak niet om de betreffende medewerker te spreken. Er wordt ook niet teruggebeld. Kunt u dat oplossen?

Dit signaal neem ik mee. We hebben wel een apart e-mailadres waarop u uw vragen kunt insturen. Dat is familiebewind@SBBzorg.nl. En de tip om op de site een Q&A (Vraag en Antwoord) rubriek te maken met veel gestelde vragen, die neem ik ook mee.

De formulieren en de regels die de Rechtbank stelt, ervaar ik als ingewikkeld en contraproductief. Het lijkt erop dat men het familiebewind onmogelijk wil maken.

Ik snap u volkomen, maar de Rechtbank is zich daar mogelijk niet eens van bewust. SBB Zorginstellingen vindt het onterecht dat u langs dezelfde meetlat wordt gelegd en met dezelfde eisen wordt geconfronteerd als een professionele bewindvoedersorganisatie.

Is het mogelijk om SBB Zorginstellingen in te schakelen bij problemen die ik tegenkom bij de posten op de formulieren die (op dit moment nog) niet matchen?

Ja, dat kan altijd. En wat de formulieren betreft, daar wordt aan gewerkt.